

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

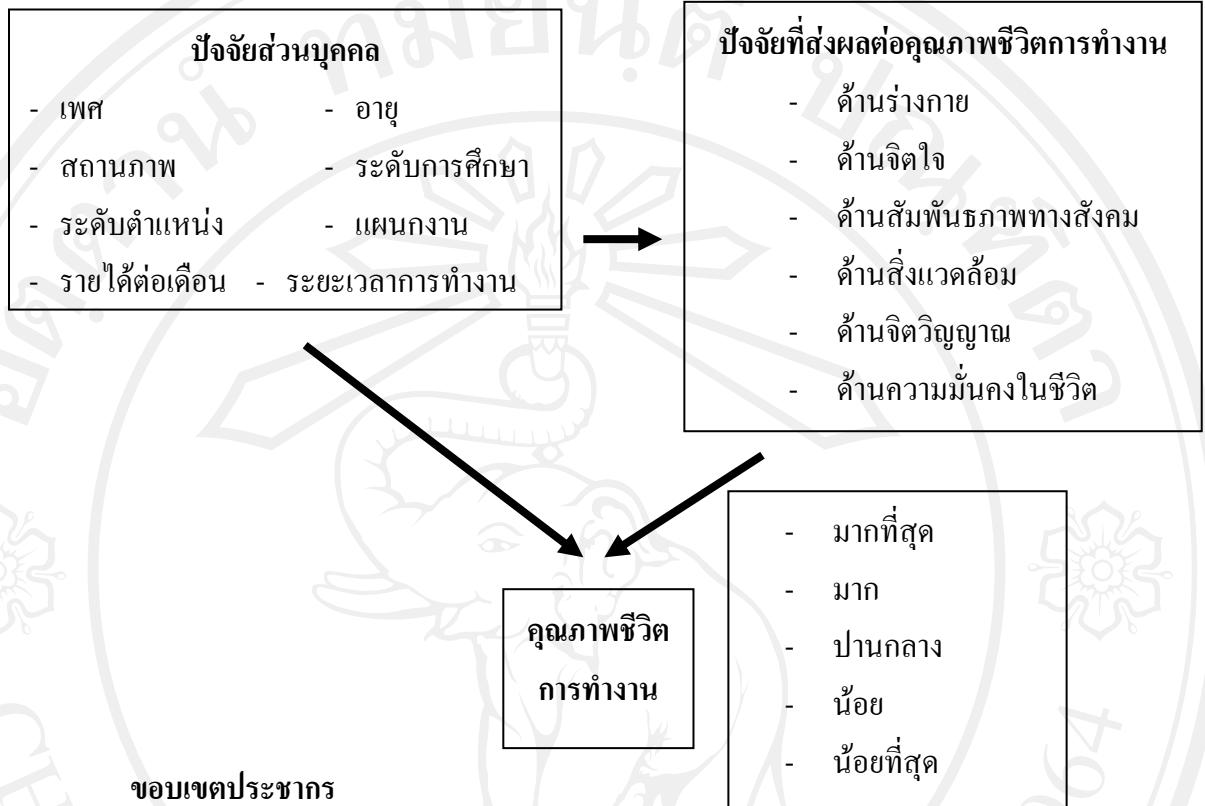
การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการศึกษาดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

ผู้ศึกษาได้กำหนดให้โรงพยาบาลลานนาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานในการศึกษาเพื่อทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน และระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลานนาจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะประเมินระดับความคิดเห็นของบุคลากร ตามมาตรฐานระบบการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานในองค์กร (MS-QWL) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน 6 ด้าน (สถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์, 2552: ออนไลน์) ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานจากคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม รวมถึงเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ทั้ง 6 ปัจจัย และศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตประชากร

ประชากรของการศึกษาคั้งนี้คือ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลานนาจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 115 คน ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2554 (ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ โรงพยาบาลลานนา) ขณะทำการศึกษามีพยาบาลยื่นหนังสือลาออกและลาหยุด เช่นลาคลอด รวม 20 คน คงเหลือพยาบาลทั้งสิ้น 95 คน โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การศึกษาประชากรทั้งหมด

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จะนำมาประกอบการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมดจำนวน 95 คน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมจากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน ฝ่ายงาน รายได้ และระยะเวลาในการทำงาน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย	จำนวน	7	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	1 - 7
2. ด้านจิตใจ	จำนวน	9	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	8 - 16
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	จำนวน	9	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	17 - 25
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน	9	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	26 - 34
5. ด้านจิตวิญญาณ	จำนวน	11	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	35 - 45
6. ด้านความมั่นคงในชีวิต	จำนวน	8	ข้อ	ได้แก่	ข้อ	46 - 53

และคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมตาม MS-QWL จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 54

โดยมีลักษณะคำถามปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้เลือกตอบจากระดับความคิดเห็นจากเห็นด้วยอย่างมากที่สุด เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เติมข้อความ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จะนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แยกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการทำงาน

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาคะแนนเฉลี่ย (Means) ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นรายชื่อ รายด้าน และนำข้อมูลมาแปลผลเป็นคะแนน เพื่อหาระดับคุณภาพชีวิต ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนนข้อความทางบวก	คะแนนข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยอย่างมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	5

โดยมีเกณฑ์การแปลผล โดยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมายของคะแนนทั้ง 5 ระดับค่าเฉลี่ย ด้วยวิธีการคำนวณอัตราภาคชั้นเพื่อแบ่งช่วงระดับค่าเฉลี่ย (กัลยา วานิชบัญชา, 2547: 29) ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

กำหนดเกณฑ์การแปลผลจากค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผลระดับความคิดเห็น
4.21-5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมากที่สุด
3.41-4.20	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก
2.61-3.40	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
1.81-2.60	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.80	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย	แปลผลระดับคุณภาพชีวิต
4.21-5.00	มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับมาก
2.61-3.40	มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับน้อย
1.00-1.80	มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อการศึกษา
ดังต่อไปนี้

สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent Sample t-test) ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ และระดับการศึกษา กับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน และคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Analysis of Variance: ANOVA) ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่ง รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการทำงาน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน และคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบแบบ Least Significant Different (LSD)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) นั้น เลือกใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541: 314) โดยมีการกำหนดค่าตัวแปรในสมการ ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 1 (X)
$\sum y$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 2 (Y)
$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 1
$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 2
N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าระหว่าง $-1 < r < 1$ ดังนี้

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่มขึ้น Y จะเพิ่มด้วย แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
3. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

4. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

5. ถ้า $r = 0$ แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

6. ถ้า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541: 316) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	แปลผล
0.91-1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71-0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31-0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01-0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression) นั้น เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าปัจจัยหรือตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม (กัลยา วานิชบัญชา, 2552: 355) ในที่นี้จะนำมาใช้สำหรับวิเคราะห์เพื่อวัดระดับอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม กำหนดค่าตัวแปรในสมการ ดังนี้

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6$$

เมื่อ Y = คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

b_0 = ค่าคงที่

$b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6$ = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Coefficient) ของตัวแปร $X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6$ ตามลำดับ

X_1 = ปัจจัยด้านร่างกาย

X_2 = ปัจจัยด้านจิตใจ

X_3 = ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม

X_4 = ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

X_5 = ปัจจัยด้านจิตวิญญาณ

X_6 = ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต

โดยสัมประสิทธิ์การถดถอยคือค่าที่บอกให้ทราบว่าเมื่อค่าของตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ค่าของตัวแปรตามจะเปลี่ยนไปกี่หน่วย เช่นสัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่าเท่ากับ 2 แสดงว่าเมื่อตัวแปรอิสระมีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ตัวแปรตามจะมีค่าเพิ่มขึ้น 2 หน่วย ถ้าสัมประสิทธิ์การถดถอยมีค่าเท่ากับ -2 แสดงว่า เมื่อตัวแปรอิสระมีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ตัวแปรตามจะมีค่าลดลง 2 หน่วย

สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized regression coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคำนวณจากคะแนนดิบ (Raw scores) ซึ่งข้อมูลแต่ละชุดนั้นอาจจะมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแตกต่างกันในกรณีที่ต้องการจะเปรียบเทียบว่าตัวแปรอิสระตัวใดสามารถใช้ในการพยากรณ์ได้ดีกว่า ถ้าพิจารณาจากสัมประสิทธิ์การถดถอยที่คำนวณจากคะแนนดิบจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน การเปรียบเทียบในกรณีนี้ควรพิจารณาจากสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เนื่องจากสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานนั้นคำนวณจากคะแนนมาตรฐาน (Standard score) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นหนึ่งและเท่ากันหมดสำหรับข้อมูลทุกๆชุด (การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression Analysis), 2553: ออนไลน์)

$$Z'_Y = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \dots + \beta_k Z_k$$

เมื่อ	Z'_Y	แทน	คะแนนพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรตาม (ตัวเกณฑ์)
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าน้ำหนักเบต้าหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
	Z_1, Z_2, \dots, Z_k	แทน	คะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึง ตัวที่ k ตามลำดับ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)

การศึกษานี้ใช้วิธีการเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าแบบ คัดเลือกเข้า (Enter Selection) วิธีการนี้จะเป็นการเลือกตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการด้วยการวิเคราะห์เพียงขั้นตอนเดียว ซึ่งเป็นการคัดเลือกโดยใช้ตัวแปรทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้าน

สิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต (การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณและ
สมการถดถอยพหุคูณ; 2553: ออนไลน์)

สถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ ใช้สถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ได้แก่
โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – สิงหาคม 2554 โดยมี
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เดือน มีนาคม - เมษายน 2554